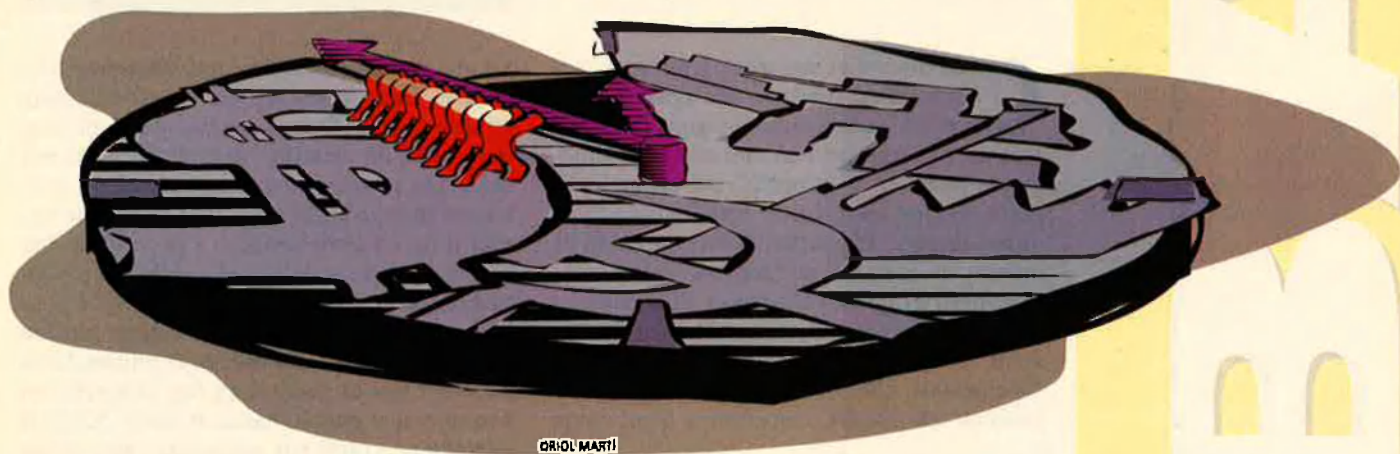


# Què passa amb la idea de progrés?

Hi ha la necessitat de noves idees, però només si creiem que algunes idees, com la de progrés, s'han fet velles. Des del vessant científic, Manuel Cruz, i Jorge Wagensberg des de la filosofia, hi aporten la seua reflexió.



**L**a idea de progrés, que juntament amb l'exercici de la raó constitueix un dels eixos de la modernitat, sembla també ferida, si no de mort, sí greument.

Sense la concepció d'una història sempre perfectible, desenvolupada d'una manera més o menys lineal des d'un passat en què l'home comença a lluitar contra una natura que li era adversa, i sense un futur que li prometia benestar, igualtat i llibertat, difícilment podrem entendre ni els esforços de la humanitat per a superar tant les dificultats d'índole natural com les injustícies socials, ni la capacitat creativa dels éssers humans ni la voluntat de pensar i de voler construir un món millor.

Aquesta visió rectilínia de la història –etapes successives que s'anaven superant– reproduïa la visió que hom tenia dels avenços científics.

Determinats fets històrics viscuts al segle XX: la crisi de la raó que representa el nazisme, el trencament de les il·lusions socialistes dut a terme per l'estalinisme, el creixement desmesurat de la industrialització, amb perill per a la humanitat mateixa, per fer esment només dels més simptomàtics, han fet trontollar la fe en el progrés que, a les primeres dècades del segle, semblava il·luminar tot el que es feia o es somiava.

Tot i que ja Walter Benjamin, referint-se a l'*Angelus Novus* de Paul Klee, deia que la seva mirada –cap a la història– era desconsolada, on nosaltres veiem dades “ell veu una catàstrofe única que amuntega incansablement runa sobre runa al seus peus”.

Les guerres, els camps d'extermini, la tortura sistematitzada, el racisme, la xenofòbia... manifesten el predomini de la irracionalitat i qüestionen el progrés com a força conductora de la història.

Semblaria, doncs, que tornarien a separar-se les ciències en què els avenços, evidentment, es produeixen d'una manera acumulativa, del pensament històric o social, on trobaríem un retorn a una mena de pensament mític.

I si és així, significa re ser progressista?

Dels nostres convidats d'avui, l'un representa la ciència, Jorge Wagensberg. Doctor en física i director del Museu de la Ciència, ens explicarà com veuen aquest problema des de la seva òrbita. L'altre, Manuel Cruz, catedràtic de filosofia de la UB, es demana, precisament, què vol dir –avui que el concepte de què parlem és tan devaluat– ser progressista.

Espero que el debat sigui de l'interès dels lectors.

**Anna Papiol**